



Imprimir



Recomanar

Laudatio de Francisco Rubio, vicerector de Relacions Internacionals de la UOC

[*] "The eLearning initiative of the European Commission seeks to mobilise the educational and cultural communities, as well as the economic and social players in Europe, in order to speed up changes in the education and training systems for Europe's move to a knowledge-based society." (Declaration that stands in the eLearning initiative's web page of the European Commission.)

"Globalisation, new technologies and demographic developments constitute an enormous challenge; one of the answers to this problem is access to lifelong learning." (Quotation from Ján Figel, Commissioner for Education, Training, Culture and Multilingualism)

Senyor Rector, doctor Tony Bates, distingides autoritats, membres de la comunitat universitària, senyores i senyors,

La UOC, com qualsevol organització, encara que sigui molt jove, va assolint etapes. És una universitat sorgida de la societat del coneixement (jo diria fins i tot avançada), en què el canvi interior és en tot moment més ràpid que el canvi exterior. És una universitat per a un món en canvi constant i per a un món en xarxa, que el gestiona amb serenitat, coratge i intel·ligència.

La UOC, en els seus gairebé onze anys d'existència, ha esdevingut una realitat que s'ajusta contínuament a les necessitats de la societat, i especialment a les del seu país. És una universitat on l'estudiant és el centre del procés formatiu, que continua al llarg de tota la vida, quan ho necessita i pot fer-ho; una universitat que ha apostat, sens dubte, per la recerca i la innovació metodològica com la seva raó de ser i que també s'ha adreçat cap a la internacionalització. Una aposta que assumeix i conserva la seva identitat i el motiu que en va determinar la creació.

El rector Ferraté, universitari amb experiència, visió i saviesa, va optar des del començament per un model d'universitat amb tres eixos bàsics: formació de diferents graus, recerca i innovació metodològica i difusió social del coneixement generat en la mateixa universitat. Atesa la naturalesa d'aquest acte focalitzarem l'atenció en l'eix de la recerca. El rector Ferraté va veure (en el moment oportú i possible) la necessitat d'impulsar institucionalment la recerca, que és el tret que caracteritza una universitat excel·lent enfront d'altres institucions d'educació superior.

Per a assolir aquesta fita, el Consell de Govern va crear l'any 2000 l'IN3 (Interdisciplinary Institute of Internet) i, a més, promogué la investigació i la innovació de professors i gestors, tant en les línies estratègiques institucionals com en les d'iniciativa personal del professorat. Molt aviat s'hi va incorporar el professor Manuel Castells per a liderar la línia de recerca entorn de la societat xarxa, el projecte més conegut i rellevant de la qual és, fins ara, el Projecte Internet Catalunya (PIC). El professor Castells també és president de la Comissió Científica de l'IN3, la qual inclou personalitats reconegudes a tot el món en els camps d'interès estratègic per a la UOC. D'aquesta comissió en formà part des que es va constituir i fins fa molt poc temps el professor Bates. La Comissió Científica té com a tasca orientar, des d'una òptica externa i mundial, les línies de recerca institucionals de la Universitat.

D'altra banda, com a conseqüència d'aquesta estratègia, la UOC començà a oferir un programa de doctorat que integra tota l'activitat de formació en recerca de la Universitat. Aquest programa té com a objectiu formar els estudiants per a desenvolupar una recerca rigorosa i sistemàtica vers l'ús de les TIC en els diferents àmbits socials, i alhora estudiar els canvis globals d'una societat en xarxa. Es tracta d'un programa de doctorat interdisciplinari i internacional, que integra diferents perspectives teòriques i eines metodològiques de caràcter transversal, per a estudiants de més de 45 països.

Avui celebrem la segona investidura de doctor honoris causa de la UOC, que correspon a un acadèmic, investigador i innovador en el camp de l'educació (és a dir, de processos d'ensenyament i d'aprenentatge, i també dels de la seva organització) amb l'ús intensiu de les TIC. El professor Anthony (Tony) Bates ha desenvolupat la seva activitat creativa, innovadora i analítica en un camp que coincideix plenament amb el focus acadèmic de la UOC. En aquest sentit, el Consell de Govern va fer seva la proposta dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació que formulà el seu director, el doctor Toni Badia, "pel seu lideratge en l'aplicació sistemàtica de les TIC en l'educació superior a escala mundial, canviant el model d'aprenentatge dels estudiants, com també el model organitzatiu de les institucions que, en diferents varietats, les apliquen". El doctor Bates ha creat una perspectiva, una visió pròpia en aquest camp, que li és reconeguda a tot el món. Tinc l'honor d'haver rebut l'encàrrec de fer la presentació del doctorand en nom de la meua universitat i introduir-lo com a membre d'honor en l'entorn de recerca de la UOC, que des d'avui l'acull.

Per a mi, a més, és una gran satisfacció personal haver rebut aquest encàrrec. Entre Tony Bates i un servidor hi ha una relació personal i afectiva. Ell em va acollir, científicament i humana, com a visiting scholar en el Departament d'Educació a

Distància i Tecnologia, de la Secció de Formació Contínua, a la Universitat de la Colúmbia Britànica (Vancouver, Canadà), d'on era director. Fou a la tardor de 1998 (quan vaig deixar de ser rector de la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria), i va representar "la meua reinvençió professional, la meua evolució cultural i la meua aposta per una universitat al servei de la societat en canvi i en xarxa, en un món globalitzat en què cada vegada és més important la identitat local".

Tony Bates és una persona molt coneguda i reconeguda a tot el món per qui es dedica a l'educació no presencial amb un ús intensiu de tecnologies. Bates ha recorregut un llarg, variat i fructífer camí en les diferents fases i èpoques per les quals ha passat l'educació a distància, des de les més convencionals fins a les més recents de l'ús de les TIC, en diferents models d'universitats i per diferents segments d'estudiants. Es tracta d'una persona oberta al canvi, innovadora, creativa, amb pensament crític i amb gran sentit comú i de l'humor.

Tony Bates ha evolucionat molt en la seva percepció i visió des de la seva etapa inicial com a professor de Recerca en Mitjans Educatius a la British Open University, durant més de 20 anys, i de la qual fou un dels fundadors acadèmics. A partir de 1990, ja al Canadà, i durant cinc anys va ser director executiu de Recerca, Planificació Estratègica i Tecnologia de la Informació de l'Open Learning Agency of British Columbia. Ha estat director del Departament d'Educació a Distància i Tecnologia, de la Secció de Formació Contínua, a la Universitat de la Colúmbia Britànica (Vancouver, Canadà) des de 1995 fins a l'any 2003, i també cap de l'equip de recerca de MAPLE (Centre for Research into Managing and Planning Learning Environments in Education), de la Universitat de la Colúmbia Britànica.

Bates és autor de vuit llibres, entre els quals voldria destacar *Managing Technological Change: Strategies for College and University Leaders* i, amb Gary Poole, *Effective Teaching with Technology in Higher Education*. Els grups de recerca que ha liderat, tant a la United Kingdom Open University com a l'Open Learning Agency i la Universitat de la Colúmbia Britànica, han publicat més de 350 articles en l'àrea d'educació no presencial i en l'ús de tecnologia en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge. A més, forma part de sis comitès editors de revistes d'abast mundial, especialitzades en l'educació a distància i la tecnologia educativa.

També ha treballat com a consultor en més de trenta països en diferents continents (i vull recordar l'experiència tan enriquidora viscuda, encara que en una altra època, a l'Afganistan). Entre les institucions que ha assessorat hi ha el Banc Mundial, l'OCDE, la UNESCO, ministeris d'educació de diversos països i diverses comissions d'educació superior en diferents estats de l'Amèrica del Nord. Així mateix, té una àmplia experiència en el món de la formació corporativa, i en aquests moments és membre de l'Academic Advisory Board de la Volkswagen Auto Uni (la Universitat de Volkswagen), amb seu a Alemanya, a Wolfsburg.

Com els recordava, des de la seva etapa inicial a la British Open University, ha recorregut un llarg camí per les diferents fases, models i èpoques per les quals ha passat l'educació no presencial. És una persona que ha cregut, que ha viscut i que ha impulsat el canvi, i que ha trobat a la UOC el seu espai i el seu escenari naturals.

Per acabar aquesta perspectiva acadèmica del professor Bates, vull recordar-los una entrevista recent (del mes de desembre de 2004) a elearningeuropa.info (una iniciativa de la Comissió Europea), en què responia una de les preguntes que més angoixa produeix als responsables acadèmics de les universitats convencionals:

[*] What should be the role of ICT in the "traditional" universities?

T. Bates: Let me say what I would like to see happen. I would like to see e-learning focused on the areas where it brings the most benefit. It should be used strategically and not just as a tool that everybody uses. We should realize that e-learning is expensive and time consuming for the professor, particularly at the beginning. This means a lot of change if we are going to do it well.

Bates té una dimensió humana tan gran, almenys, com la seva qualificació i el seu reconeixement acadèmic. L'Esther i jo vam tenir l'oportunitat de gaudir-ne, tant a Vancouver com després a Barcelona i les Canàries. És una persona amb una gran capacitat de treball, que treballa a consciència amb gran responsabilitat i eficàcia. Amb una visió i acció intercultural, fruit del seu tarannà i de l'experiència de rebre al seu departament investigadors de tot el món, els quals tracta de manera singular i personalitzada. És una persona amb "seny".

Destacaria com a trets personals el seu humor britànic, difícil d'entendre al començament pels llatins, tant pel que fa a la seva expressió lingüística com pel seu contingut cultural, i les seves aficions pel golf, l'esquí (encara que el seus resultats semblen indicar que no serà atleta convidat en l'equip canadenc per a l'olimpiada d'hivern de Whistler-Vancouver 2010) i per pilotar petites avionetes (amb què assisteix a algunes trobades acadèmiques a les rodalies de Vancouver, com ens explicava darrerament David Sewart). Aquests són alguns dels trets que completen la seva personalitat. Sense oblidar la seva passió pel futbol (soccer), de què ha estat i és un expert teòric, amb l'equip del seu cor: el Tottenham Hotspur londinenc (que va ser creat l'any 1882), encara que dedueixo que aviat el canviarà pel Barça, que li té el cor robat perquè ja l'ha vist jugar al Camp Nou. La seva afició al ràfting també és coneguda, tant quan la comparteix amb inexperts, com va ser el nostre cas a prop de Vancouver, com quan la fa amb la Pat, de nivell sènior, baixant una part del riu Colorado en una de les seves vacances d'estiu.

És tradicional, en els millors dels casos, que la persona nomenada doctor honoris causa per una universitat tingui, a més dels seus mèrits propis, algun tipus de relació o compromís, real o potencial, amb la institució que li atorga el grau. Aquest és el cas de Tony Bates en relació amb la UOC. Es tracta d'una persona, com ja ens ha demostrat, compromesa realment amb la UOC i amb el país, que s'ha identificat amb el nostre tarannà i ho està aconseguint començant pel repte d'aprendre la llengua i la cultura catalanes, aprenentatge en què el seu esforç i progrés són notables.

L'acostament de Tony Bates a la UOC va coincidir casualment amb la meua incorporació al curs 2001-2002. Al cap de pocs mesos de ser a la UOC vaig rebre un correu seu en què em deia que tenia un any sabàtic i que desitjava explorar la possibilitat de passar un mes a la UOC. Em va preguntar si li podia facilitar algun contacte. També es va posar en contacte amb el professor Albert Sangrà, a qui havia conegut en un congrés celebrat als Estats Units. La UOC es va mostrar encantada de rebre aquest il·lustre visiting scholar.

M'agradaria transcriure el propòsit de la seva visita, tal com ell ens ho va manifestar:

[*] "My reasons for coming to the UOC are entirely selfish. I wanted to learn from a very innovative institution. In particular, I was interested in the organizational structure of an institution designed from scratch as a virtual university, in its funding and business model, as well as in its pedagogy. If possible I wanted to identify and take back to the UOC best practice in the design, delivery and management of online learning. From this perspective, my visit has been a great success".

Durant la seva estada, la UOC li va demanar que fes un informe sobre algunes àrees d'activitat de la Universitat com ara el seu model pedagògic, el model tecnològic, el model organitzatiu i el model de negoci. També li vam demanar que ens fes arribar la percepció que tenia de l'estat de la recerca en e-learning a la UOC, des d'un punt de vista internacional. Ens va destacar moltes coses i ens va fer dirigir l'atenció cap a unes altres, que podien ser i es podien fer d'una altra manera. Tot plegat ens va servir molt, i algunes de les seves observacions ja s'han contextualitzat en el nostre model; altres estan en procés de fer-ho. Voldria destacar un paràgraf del seu informe, que considero rellevant en aquest acte:

[*] "I believe that UOC's location and context, as a regional, Catalan university serving Catalan students in the Catalan language, is very important. It is a serious and genuine attempt to respect and maintain cultural identity within an increasingly globalised world. For this reason alone, it deserves success and support. At the same time as serving regional needs, it is also exploiting the potential of the Internet for global reach and influence."

Posteriorment, en aquest primer contacte, es va establir una relació acadèmica cada vegada més intensa i focalitzada entre Tony Bates i la UOC. La seva vinculació a temps parcial a la Universitat s'ha centrat en la planificació, direcció i desenvolupament d'un programa de recerca en e-learning, amb tres àrees principals, a partir de les iniciatives dels mateixos professors de la UOC que pertanyen als diferents estudis de la Universitat. El nostre objectiu, i el seu, és que la UOC arribi a ser d'aquí a dos anys un centre europeu d'excel·lència de recerca en e-learning.

Ara bé, l'aposta no és tan sols acadèmica, sinó també personal. La Pat i en Tony han après a conèixer i estimar el país, a gaudir dels seus pobles i carrers, de la seva gent, dels nostres costums i tradicions, i s'han esforçat per integrar-se a la nostra cultura i llengua, com els deia abans. A més, el nostre país els ofereix l'oportunitat de desenvolupar els seus hobbies i tenir una alta qualitat de vida. Ells ja coneixen els avantatges d'aquesta terra pel que fa a camps de golf, estacions i pistes d'esquí, rius per a fer ràfting, santuaris de la gastronomia tradicional i imaginativa, etc. Ells ja saben que aquí es trobaran com a Vancouver, i per això l'han elegit com la seva residència habitual, sense que faci tant de fred i, sobretot, sense que plougués tant, com passa a la bonica ciutat de la Colúmbia Britànica.

Per tot això, la UOC s'honora de rebre el professor Tony Bates com a membre d'honor del seu entorn de recerca i innovació. Aquesta nominació i la seva recepció formal el vinculen i el comprometen amb la nostra universitat de manera permanent. En un moment de renovat i il·lusionador impuls de la UOC, és oportú i necessari. La UOC és reconeguda en el món per l'excel·lència de la formació i la innovació que ofereix per mitjà del seu model pedagògic (CV, materials, serveis i suport als estudiants, etc.), i també per la recerca en e-learning. Amb la seva incorporació a aquest entorn de recerca, la nostra capacitat, esforços i qualitat seran impulsats i potenciats, de manera que s'alinearàn els interessos individuals amb els interessos institucionals i es projectaran en la comunitat científica internacional. El posicionament nacional i internacional de la UOC quedarà reforçat i realçat, com a nus rellevant i de referència, en la morfologia de xarxa d'e-learning per la qual hem apostat.

Vull acabar donant les gràcies a Tony Bates, en nom de la UOC i en nom propi, per haver acceptat aquest nomenament. També vull donar les gràcies a tots vostès, ja que amb la seva presència han donat relleu a aquest solemne acte acadèmic.

Moltes gràcies.